

Gezondheidsbeleid niet alleen het domein van deskundigen

Burgerjury beslist mee

prof. dr. Frans Meijman, hoogleraar Medische publiekscommunicatie, afdeling Metamedica, VU medisch centrum Amsterdam, voorheen huisarts

Correspondentieadres:
fj.meijman@vumc.nl
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld.

beeld: Amaury Miller, HH

Maatregelen die de gezondheid van alle burgers aangaan en hun medewerking vereisen, verdienen meer dan alleen het oordeel van deskundigen en bestuurders. Een burgerjury kan participatie mobiliseren en weerstand helpen voorkomen.

De omvang en ernst van de Mexicaanse griep blijven ongewis. Desondanks willen we ons voorbereiden. Welke maatregelen tegen Nieuwe Influenza A (H1N1) hebben zin en zijn verantwoord? Kunnen we laveren tussen valse hoop en nodeloze veront-rusting?

De antwoorden op deze vragen komen nu van deskundigen. Voorlichting, preventie en andere maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid vertrouwen wij toe aan hun wijsheid, en aan het oordeel van bestuurders en politici. Dat werkt doorgaans ook, mits de feiten en de meningen voldoende helder en overtuigend zijn. Gezondheid en ziekte zijn echter toenemend een zaak van risico's, en risico's zijn geen zekerheden. Toch willen we zinnige maatregelen nemen en voor de uitvoering ervan alle neuzen dezelfde kant op krijgen, zeker als het besmettelijke ziektes betreft zoals influenza. De dominantie van deskundigen en bestuurders kan daarbij gaan wringen, als de maatregelen op onbegrip stuiten. Het debacle bij de introductie van de vaccinatie tegen baarmoederhalskanker is een recent voorbeeld van volksverzet, het succesvolle protest tegen de fluoridering van het drinkwater een typerend historisch.

Vertrouwen in beleid

Om de Mexicaanse griep te beteugelen, wist minister Klink – buiten het parlement om – honderden miljoenen euro's vrij te maken voor de aankoop van vaccins en de organisatie van huishoudengerichte voorlichting. Die maat-

regelen zijn op zichzelf discutabel, maar wat belangrijker is: ze verlangen straks de medewerking van alle burgers. Die kan tegenvallen, zeker als de griepgolf meevalt. Opnieuw zo'n discrepantie tussen een maatregel en de medewerking van de bevolking zal het vertrouwen in het beleid niet ten goede komen.

Een antwoord kan zijn om burgerparticipatie te organiseren bij het bespreken, kiezen en uitvoeren van maatregelen. Het is geen wondermiddel, maar een burgerjury kan een nuttige functie vervullen bij controversiële beslissingen die de gezondheid van de hele bevolking aangaan. De jury heeft een brede samenstelling, laat zich informeren door uiteenlopende (ervarings-) deskundigen, vormt een oordeel en doet een al dan niet bindende uitspraak.

Publieke aangelegenheid

Onderzoek heeft aangetoond dat dit een goede manier is om de inhoud van maatregelen bij te stellen, het publiek te betrekken bij beslissingen, of prioriteiten te stellen in de gezondheidszorg.¹ De procedure en de publiciteit eromheen stimuleren burgers om zelf een rol te spelen.

Een belangrijk bezwaar tegen een lekenjury in de rechtspraak of bij een correctief referendum gaat in dit geval niet op. Het gaat namelijk niet om een specifieke doelgroep of maatregel met beperkte reikwijdte, maar om de gezondheid – een publieke aangelegenheid. Dat vraagt om burgerparticipatie in alle fasen van de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

Op www.medischcontact.nl vindt u bij dit artikel eerdere publicaties van de hand van deze auteur. Berichten en artikelen over de Mexicaanse griep vindt u op de website in het dossier Griep.

Referentie

1. Boot CRL, Meijman FJ. Publiekscommunicatie over vroege opsporing van risicofactoren en afwijkingen. Bouwstenen om met het publiek in contact te treden. In: Screening en de rol van de overheid. Achtergrondstudies. Den Haag, Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, 2008: 43-176.